

ספרוי — אוצר החסידים — ליאובאואריטש

שער
שלישי

קובץ
שלשת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חופשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נג"מ זי"ע

שנייאורסאהן

מליאובאואריטש

•

חנוכה

(חילך בה)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פאָרוּווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שמות שונים וSSH לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת מקץ, כ"ל כסלו, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehota.org / www.kehota.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehota.org

חנוכה

235

"והדליך" היה לאחריו ש, פנו את היכל וטהרו את מקדש". וכן מוכח גם מה שנאמר בכמה מקומות¹, שם חנוכה הוא ע"ש חנוכת המזבח והמקדש (לאחריו שהיוונים חיללו את המקדש). ונמצא, שיום כ"ה בכסלו² – וממילא,

תלמידות ע' חנוכה ע' שסא הערה 818 ובמבוא אליו להרב אפקה (ירושלים תשמ"א) קרוב לסתופה: אחר כן באו בני חשמונוי לבית המקדש .. וטהרו את העוזרה .. ויבקשו שמן כו.

(6) מרדיי ואור זרוע (הל' חנוכה שכ"ג³) האבו בדרכיו משה לטאות"ח ר"ס עתר. שבלי הלket (ענין ר"ח) ס"י קעד. ועוד (ראאה הנeman באנציקלופדי תלמודית שם ע' רמב. לקוש"ח⁴ ע' 279 בהערה. ח"ב ע' 633 בהערה).

(7) שאו כבר התחל דין⁵ המזבח והמקדש, ע"ד חנוכת המזבח דמשכן וחנוכת הבית שלמה (ראאה מגילת תענית פ"ט. פסיקתא רבתיה פ"ז בתחלתו. עוד. וראאה לקוש"ש שם). וכן מפורש בירושיפון פ"כ (וכן בס' חשמונאים⁶ א, ד, נב ואילך) וראה ח"ה חת"ס לשבת כא, ב ד"ה ולידין. אבל להעיר דלפמ"ש הרמב"ם (הל' חנוכה פ"ג ה"ט) שנছחן המלחמה ר"י בכ"ה בכסלו (ORAה הנeman בלקוש"ח⁷ ע' 143. ח"ב ע' 446. ועוד) צ"ע אם אפשר לומר שהפסיק לו פנות ולטהר כ"י בו ביום קודם הדלקת המנורה. ואפילו לדעת המאירי שבת שם [וכ"ה במאמרי אדה"ז – תקס"ג ע' נז]. שער אוורה ד"ה בכ"ה בכסלו פג"ג. סהמ"ץ להצ"צ ריש מצות נ"ח (עא, א). וכן. וכן מוכח בלקויות צו טז, א (ותו"א ס"פ ויישב) – דנאנחו המלחמה ר"י בכ"ז בכסלו, צ"ע ג"כ אם אפ"ל כן.

(*) וצנ"ק במגילת תנונית שם: ובני כר' והיז מונתקין בו שמוña ימי. דמשמע לאורה שהחידנק התחילה רק לאחריו הח' ימים (וכ"כ בדורנו יעקב לשבת שם שהובא בחת"ש שם). וכן משמען באור זרונ שם).

(**) הוחר בם' בחר' מORTHUSKIIN בר' – בהדרין.

(***) הוחר בם' בה"ג הל' סופרים. וראה לאקו"ש חטיו ע' 368 הערה 17 נ"ד ספר זה.

א. בנוסח "על הנשים" חנוכה אנו אומרים: "ואהחר כך באו בניר לדבר ביתך ופנו את היכל וטהרו את מקדש והדליך נרות בחזרות קדש". וידועה השאלה בזה: למה נאמר "והדליך נרות בחזרות קדש" – והרי מקום המנורה הוא (לא בחצר המקדש, כי אם) בפנים, בהיכל?

ובחתם-ספר תירץ¹ ע"פ פסק הרמב"ם², ש' הדלקת הנרות כשירה בזדים לפיכך אם הטיב הכהן את הנרות והוזיאן לחוץ מותר לזר להדליקן". – וכיון שהיוונים טמאו את ההיכל – "היה ההיכל מלא גלולים"³ – לפיכך, עד שפינו את היכל וטהרו את מקדש .. לא הדליך נרות בפנים אלא בחזרות קדש בעזורה⁴.

[ועי"ז] דוקא התפרנס הנס לכל בני ישראל – "שכל ישראל ראו הנרות دولקים ח' ימים"⁵, שכן אילו היו מדליקים את המנורה בהיכל, היו רק הכהנים יכולים לזרות את הנס].

אבל לכארה, ציריך עיון בתירוץ:

(א) מפשטות הלשון, "באו .. ופנו .. וטהרו .. והדליך"⁶ משמע, אשר זמן

(1) בדורשות שלו (קלוש טרפ"ט. ירושלים, תשכ"א) טז.

(2) הל' בית מקדש פ"ט ה"ז.

(3) ל' החת"ס שם.

(4) ראה רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ה.

ועוד.

(5) וכן פשטות הלשון במגילת אנטויוכס (נדפסה בכמה סיורים. ועיין בהנסמן באנציקלופדיა

אומרים אנו „בחצירות” – לשון רבים, ולא „בחצר קדש” (בעזורה⁴)? ובפרט, שבתachelah נאמר הכל בלשון יחיד – „לדבר ביתך .. היכלך .. מקדש”, ובהמשך הדברים משנים לשון רבים – „בחצירות”¹¹.

ב. ולכארה נראה לומר, שבאמירת „והדילקו נרות בחצירות קדש” אין הכוונה לנרות המנורה שבמקדש – אלא לנרות אחרים¹² שהדילקו בהילול ושבח לקב”ה.

[וכפי שמצוינו¹³, שאחת הדרכיהם לבטא עניין של הילול לה] היא ע”י נרות, ועל-דרך משׂניא¹⁴ „באורים כבדו ה” (כמובא להלכה לגבי נרות בית הכנסת¹⁵). וכదמינו (בנוגע למקדש) וכאן ביכיל להدليل מאחר שיוכלו לעמוד בעוראה ולהدليل בהיכיל ע”י קינסא כו’ (ע”ש). –

נוספ’ ע”ז שפותות הלשון „והדילקו נרות בחצירות קדש” ממשעו מהנרות היי „בחצירות קדש” (ולא רק מעשה ההדילקה), ועוד.

(11) וארא אבודרדם (סדר תפנות חנוכה) „בחצירות קדש ע”ש (ישע”י סב, ט) בחצירות קדשי” שם מדבר ע”ד העיר ירושלים דוקא*, שחרי איין העורה מקום מטה תירוש מעש.

(12) אבל באואה”ת דברים (פרק ו) ע’ ב’ שלוח משמע קצת שקי על נרות המקדש.

(13) ראה סנהדרין רב, ב בתודת קול בסופו. פרש”י רומי’כה, י. ובתרגום שם: דמשבחין בניהור בוצין. – וואה לקו”ש חטטו (ע’ 366 ואילך) שמתעם זה, מצות נח’ ריא זכר לא רק לסת המשנו כי’ גם לנצחון המלחמה (וכנסות ד’ הנרות הללו). ע”ש.

(14) ישע”י כד, טו ובתרגום (ופרש”י).

(15) טור (ושער) ושות”ע אנדה’ז או”ח סתרי

* וכאן דוחק לומר שכונת האבודרדים (וכן בההובא לקמן הנורה¹⁶) היא רק להביע מקור בקרא להבייטו „חצירות קדשין” – מבלי כל קשר תוכני לעניין חנוכה.

גם הדלקת הנרות (שהחלה בכ”ה בכיסלו) – היה כבר לאזרוי ש„פנו .. וטהרו.”.

ב) בפשטות – היוונים המכינו „גילולים” לא רק בהיכל, כי אם בכלל חלקו בית המקדש (כולל העוזרה⁸), כמוון מנוסח „ועל הנסים” גופא – וטהרו את מקדשך⁹ סתם, הינו שטהרו את כל בית המקדש¹⁰, ואם כן מהיכא תיתי שטהרת העוזרה קדמה לטהרת ההיכל (ובמשמעות ימים חמימים), ושמטעם זה היה אפשר להدليل את המנורה רק בעזורה, אבל לא בפנים?¹⁰

ואין לומר שהדבר נעשה רק כדי שיתפרנס הנט (כהמשר דברי החתום סופר שם, כנ”ל) – שחרי בשעה שהדיליקן את המנורה (על-כל-פנים בפעם הראשונה) לא ידעו שיתרחש נס.

ג) בכל אופן: הביאו הנל מיישב רק הדיקוק בכר שנאמר „בחצירות”, ולא „בחדוכ”. אבל עדין איינו מובן¹¹: למה

(8) וכן מפורש בשלבי הלקט שם: טماו את היכל והמנורת. וראה גם מגילת אנטוכוס שם: וטהרו את העוזרה. ועוד.

(9) וכן „לדברי” היכלך – הכוונה לכל ביהם’ך – אלא ששינו הלשון ליפוי המליצה, – ויתרה מזה ניל’ דכולל גם העוזרה בחצירות קדש”, וע”ד לשון הרמב”ם והכל נקרא מקדש (הלו’ ביבב”ח פ”א סוף ה”ה), שלכל אלה “באו ופינו וטירחו” (משא”כ „והדילקו” – דפשיטה שלא הדילקו בקדחה¹²).

(10) ואולי “ל עפמ”ש בלבד” או “ר”ס עתר) שהיוונים המכינו ע”ז להיכל ותקרובת ע”ז מטמא באוח (ובמגילת אנטוכוס שם: וטהרו את העוזרה מן ההרונגס ומן הטומאות) – (דר) ההיכל נתמאות באוח, ולא העוזרה (להדיות שלא היי מקורה – ראה מפרשים למדות רפ”ב. ובהנסמן באנציקלופדי תלמודית ע’ הר הבית ע’ תקף).

(11) וкосייה זו היא גם על תי’ הורע יעקב שם, דמאיו שוכלים טמא מתחם היו לא הורשה להם

„מסרת גברים ביד חלשים ורבים ביד מעטים כו' עשית תשועה גדולה כו'“. וגדלה התמייה: איתא בגמרא שבת²⁰ „מאי חנוכה“ – ופירש רשי²¹ על אחר: על איזה נס קבואה – „שבשנכנטו יוננים להיכל טמאו כל המשננים כו' ולא מצאו אלא פרך אחד כו' נעשה בו נס והדליקו ממננו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאים ימים טובים בהלול והודאה.“ וنمצא, שהלול והודאה („על הנשים בהודאה“²²) נקבעו (בעיקר) על נס השמן²³ – ואריך יתכן שבנוסח ועל הנשים אין נס השמן נזכר כלל?!

ג. ויבן בהקדמים הביאור בשאלת הידועה²⁴ (בדברי הגمراה הניל): כיון שעicker הנס היה בנצחון המלחמה רבים ביד מעטים גברים ביד חלשים כו'”, למה קבעו את מי החנוכה (לא על נס נצחון המלחמה וישועת ישראל מידי היוננים, אלא) על נס פרך השמן? דלאוורה, „אריך עשו מן הטעל עicker?“

ומבואר בזה²⁵, שעicker הגזירה בימי

בשמחה בית השואבה, שהיו מדליקים „מנורות של זהב“¹⁶ בעוזרת הנשים (שהairoו את כל ירושלים) לכבוד השמחה הגדולה של שמחת בית השואבה].

והתייאור „והדליקו נרות בחצרות קדרך“ אינו נ麝 למה שלפנוי („ופנו .. וטהרו“), כי אם אל הנאמר לאחריו – „להודות ולהלל לשمر הגдол“, הינו, שהدلיקו נרות כו' (וגם) קבוע שמוות מי חנוכה אלו (כדי) להודות ולהלל כו'”.

ועפ"ז מתורץ גם הלשון „בחצרות קדרך“ (לשון רבים) – כי הנרות הודיעו (לא רק) בחצר המקדש, בעוזרה, אלא גם¹⁶ בעוזרת הנשים וב��ביבות המקדש¹⁷ בכלל¹⁸.

אר עדין אינו מובן: עפ"ז נמצא, שבנוסח „ועל הנשים“ לא נזכר כלל – אף לא ברמז¹⁹ – נס השמן דנצחון המלחמה – ומזכיר בו רק הנס דנצחון המלחמה –

ס"ד. וראה גם ברכות נג, א. פסחים נג, ב (הובא בטושע"ע ודאדא"ז שם ס"ג).

(16) סוכה נא, ט"א (במשנה).

(16*) (16*) ולהעיר מאבדורם (שם) ד„והדליקו נרות כו' ע"ש (יחזקאל כד, י) הרבה העצים הדלק האשׁ (ומשמע שהוא ע"ש ריבוי הנרות).

(17) (17) ואין להקשות הרי „טמאו כל המשננים כו'“ – ואריך הדליקו הנרות בחצרות קדרך – כי רק במונורה שביחסן צל' שמן טהור („טמאו כל המשננים שביחסן“) ועוד דברות אלו אי"צ התנאים ד„שמן זית זך“ וואפשר להדליקו באיזה שמן שהוא (ואפילו לא בשם).

(18) (18) ועפ"מ"ש באנוודרhom שם: בחצרות קדרך ע"ש (ישע"י סב, ט) בחצרות קדרשי" – הרי קאי על העיר ירושלים (ראה מפרשים לישע"י שם), וכן על הערת²⁰.

(19) (19) משא"כ באם „והדליקו כו“ קאי על נרות המנורה, אף שאין מפרטם הנס, מ"מ מזכירים כללות המאורע עכ"פ.

בקדומה וכתיאור קביעות הזמן; (2) הנס של נצחון המלחמה ("גברים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וכו'") לא נזכר כלל, ולא נאמר אלא *שהיה נצחון סתום*.

וaino מובן: אין אמת שעיקר עניינו של חנוכה הוא הצלחה הרוחנית – אבל לא הייתה שם גם הצלחה גופנית, ובאופן מסויל גמור³¹; ויתירה מזו: הצלחה הרוחנית באה רך ע"י (ולאחריו) הצלחה הגשית – ועכ"פ בדרך טפל – היה צורך להיות מזכיר בגמרה גם הנס של נצחון המלחמה!

ד. ויל' הביאור בזה:

כבר נתבאר פעמים רבות³² בנווגע למלחמה היוונית, שלא הייתה זו מלחמה (روحנית) סתם כנגד דת ישראל, אלא שהධוק בזה היה – "להשכיח תורה (תורה של³³) ולהעבירם מהזקן".

ליונונים לא היה איכפת כל-כך שבמי ישראל לומדים תורה. מטרת גיזורתם הייתה "להשכיח תורה" – להשכיח שהتورה היא תורה של³³, תורה הוי' שלמעלה מהשכל. ועל-דריך זה – "להעבירם מהזקן": רצונם היה שישראל לא יקיימו את החקקים – המצוות שהן לעלה מהשכל וקיומו

חנוכה לא הייתה על הגוף של ישראל, אלא על דת ישראל²⁵ – "בטלו דעת"²⁶, "להשכיח תורה ולהעבירם מהזקן רצונך", וכما אמר חז"ל²⁷ כתבו על קרון השור שאין לכמ' חלק באלאקי ישראל" (והמלחמות בגשמיות הי"ז²⁸). תוצאה מהגזרות על דת ישראל²⁹.

ולכן לא קבוע כעיקר את נס נצחון המלחמה (הצלת הגוף), אלא את נס השם – הנס הקשור לקיום מצוה בבית המקדש, המרמזות על כללות עניין התורה והמצוות, ממש"ז³⁰ "כי נר מצוה ותורה אור" – באופן המתאים להצלחה הרוחנית.

אבל הדבר צריך ביאור: בדברי ההסבר בגדרא "מאי חנוכה" – "על אייה נס קבועה" – מסופר רק על נס פה השם, ולא נזכר כלל נס נצחון המלחמה.

– אמן נאמר בגדרא "וכשגבירה מלכות בית חשמונאי ונצחים בדקנו ולא מצאו כו'", אבל (1) הדבר הובא רק

ואילך. ועייג' תוי' ואיש ד"ה בכ"ה בכתלו (כתא. ל. א). מכיון ד"ה עניין חנוכה (לב, ב ואילך). מאמרי אהדי – אתה לך לאזניה (ע' סג ואילך). ועוד. והוא ג'ב נר מצוה להמחרל' (כב, א ואילך). (25) ראה ג'ב לבוש, ב"ח וט"ז – או"ח שם, בטעם שלא קבוע חנוכה לימי משתה ושםחה כפורם.

(26) לי הרמב"ם ריש הל' חנוכה.

(27) ב"ר פ"ב, ד. ושם.

(28) ראה ד"ה כי עמר תרל"ב (קה"ת, תשכ"ה)*. ובהערות שם. ולהעיר מלקו"ש חי' ע' הערכה 144.

(29) ראה גם ל' הרמב"ם שם. מגילת אנטוכוס בארוכה.

(30) משלו ו, כב.

(31) בהשלמה לשוע"ע אהיה"ז (להרורן מדויב ראוונא) סע"ר ס"ג שההצלחה "לא הי' ע"ד נס גליוי". אבל בנסיבות כוונתו רק בערך להנס דף השמן, שהרי מפורש "מסורת גברים בידי חלשים ורבים בידי מעטים". ראה לקו"ש חט"ע ע' 368 ואילך.

(32) ראה לקו"ש ח"ג ע' 815. חט"ע ס"ע 329 ואילך. ועוד.

(*) סה"מ תרל"ב ח"א ע' כז ואילך. המו"ל.

בריאה בעולם הזה, מכל מקום, אין הוא נתפס (כליכך) במשמעות העולם.

ועל-ידך החילוק שבין קול, מראה ורית:

גם ברגע לקול אמרו חז"ל ³⁷ ש"אין בו ממש". ואולם, על אף שבערך לדברים גשמיים אחרים הקול "אין בו ממש", מכל מקום, נאחז הוא בגשם – בתנועות האור הגשמי ³⁸; וכן גם הרית, שאע"פ שהוא רק התפשטות מן הדבר ³⁹, מכל מקום יש לו אחיזה בגשמיות הדבר ⁴⁰ – זהו חלק מן הדבר המתפשט גם חוץ הימנו (ולכן אפשר שהריה ילק וויחלש עד שיכלה למגרויי). ⁴¹

משא"כ מראה איינו גשם הדבר הנרא.

240 ומהאי טעם רגיל הדבר לציין רוחניות בשם „אור“ – כי מתוך כל הדברים הגשמיים שבעולם, האור ⁴² הוא הנברא הכי רוחני.

(37) פסחים כו, א.

ועד שאפשר לעשותו גזול וגם גוש.

(38) ראה דה"ה וככל העם תש"ו פ"א. לקו"ש ח"ח ט"ע 58 ואילך והערה 50 שם.

(39) ועוד ש"יש בו ממש" (רש"י פסחים שם דה ורית).

(40) משא"כ אור, אשר מצד עצמו לא هي מתמעט אורו לאור לולא „העקרות שבחאורי“ (המשתרס"ו ס"ע תען – בטעם שאר השם איינו מאייר כי למטה כמו לעמלה).

ועפ"ז יתוסף ביאור במ"ש השל"ה שם (שה, טע"ב) חנוכה הוא „חנוך הנזקן“ – כי עניין האור מצ"ע מתפשט בכל העולם (ולולא העקרות שבחאורי ודברים המפסקים כי), ונמצא שהאור דג"ח (שהדלקת היא באופן שצרכיהם להאיר את החדר) נמצא מצ"ע (בכל העוגן). וראה לעיל הערכה .34

(42) אף שיש עניין באור שהוא מעלה מאור אויר – יוז' אור) וושרש האור – מבואר

הוא רק בקבלת-עוול – כיוון שכך הוא רצון, רצון הקב"ה.

מלחמות היוונים הייתה כנגד זה שבעם ישראל אלקות היא נעלית לגדרי הארץ, ואינה יכולה להתפס בשכל (אנושי).

ה. וזהו גם אחד הביאורים לכך שנס חנוכה (בשכיחות להצללה הרוחנית) נעשה בנסיבות המנוראה דווקא –

دلכורה, הלא היוונים טמאו את כל בית המקדש, והוא צורך לחנוך את המזבח וכל כלי היכל ³³; ואם כן, מדובר עשה הקב"ה שהנס יתרחש בשכיחות לנוראות המנוראה דווקא?

והענין בזה ³⁴: מצינו, שעיל-מנת לצין עניין רוחני, רגיל הדבר לנוקט המושג (והמשל) של „אור“, ³⁵ ובשלו הכתוב ³⁶: כי נר מצואה ותורה אור“. ואחד הטעמיים לזה ³⁶: „אור“ נשתנה מכל הנבראים בכר, שהגם שאף הוא

(33) ראה רש"י ע"ז מג, סע"א ד"ה מלבות. – ולכן גם לדעת בעל המאו"ר (שם נ"ב, ב) שאין בכלל שרת „חוללות“, הרי כאן שנטלים אנשי יון – הוכרחו לעשות חדשים ולחונכם (וראה גם בס' חמונאים שם, מט: ויעשו כל' חדשניים). וראה אנטיקופדי תלמודית ערך חנוכה ע' רמב. וש"ג.

(34) בדורות חנוכה בתו"א שער אורה וכו' נט' השיכות לעניין החשון. וכאן נת' מצד תוכנות האור. ולהעיר משל"ה (חילק וושב"כ שב, א בהגהה. וכן במר מצוה לה מהר"ל כג, ב ואילך) דחנוכה בכ"ה בחודש כמו תחילת הארץ, וכמו שראשית הארץ היה א/or כו' נט' מצד חנוכה בנסיבות. ע"ש. וראה لكمן הערכה .41

(35) ראה ספר הערכים-חוב"ד ערך אור-בהירות טיער יא (וראה שם מע' אור ס"א) ושה"ג.

(36) ראה גם שומר אמונה ויכוח שני ד"ה האמן. וראה מגן דוד להרדיב"ז אות ע"ז. ולהעיר מ"ה כי מנסה תש"ח פ"ב „דכל עניין המציאות מעלה הוא אור“. ע"ש.

הכירה ב„תורתך“ ו„חוקיך רצונך“ – בכך שaczל ישראלי מאיר (כג”ל ס”ד) האור האלקי שלמעלה משכלי אנושי (וגדרי הבריאה) – באה לידי גילי (א) בנס (שנס – הוא מורם ולמעלה מגדרי הטבע), (ב) בשicityות לאוד המנורה, שהוא הכללי לאור האלקי שלמעלה מהבראה, ולכן „עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל.“

ז. ע”פ כל הניל יובן גם מאמר הגمراה „מאי חנוכה“ – על איזה נס קבעו, שבו מוזכר רק נס פר השמן ולא נזכר כלל נס נצחון המלחמה – כי כשהנידון הוא מהותו של חנוכה („מאי חנוכה“), הרי מחות זו היא נס נרות מזו (שהיאר ע”י הנצחון הרותני).

ואע”פ שהנס הגשמי היה ההקדמה והסיבה לנס הרותני (כי לולא נצחון המלחמה לא הייתה יכולה להיות חנוכה המقدس, ומילא, אף לא נס הנרות)⁴⁸ –Auf”כ, לאחריו שנעשה כבר הנס הרותני, הנה הדבר (והנס) הגשמי אינו תופס מקום.

[והעדר תפיסת מקום דהכא אינו על-ידך מאמר חז”ל⁴⁹, „שרגא בטיררא Mai ahni“, שאור הנרبطل בפניהם או ר המשמש – דחתם, אף שאור המשמש אינו רק אור גדול יותר בכמות, אלא הוא שונה גם באיכות האור, מכל מקום, הרי גם אור הנר הוא מציאות של אור⁵⁰, אלא ש„mai ahni“;

(48) ויתירה מזו: גם לולא הנס דפרק השמן היו נגאלים מגלות יון ע”י הנס דמסטר כו, וראוי לקובע ע”ז יוט כו.

(49) חרולין ס. ב. וראה גם פרשי”ש.

(50) ראה גם המשך תער”ב פרק רפ. ובס’מ.

ו. הביאור הניל בוגע לאור נוסף הסברה גם במאמר חז”ל⁴³ בוגע לנרות המנורה – „עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל“ (מצד הנס שהיה בבר המערבי – „ממנה היה מדליק ובה היה מסיים“).

دلכארה אינו מובן⁴⁴: ממה נשתנה נס הנר המערבי מכל שר „עשרה נסדים“(נעשו לאבותינו בבית המקדש⁴⁵), שדוקא נס זה היה עדות לכך שהשכינה שורה בישראל? ולכארה אדרבה: מקומה של המנורה היה בהיכל, שאין כל אדם יכול להיכנס לשם; ומайдך, חלק מעשרה הנסדים היו בעזורה⁴⁶, ומילא היו (יותר) „ידעועם לכלל“.⁴⁷.

וע”פ הניל הדבר מובן, כי אוור (גם אוור גשמי) – הוא „בליל“ יותר לאור השכינה. ולכן, כאשר השכינה (שלמעלה מהעולם) מתקשר באור (גשמי), יש לה השפעה גדולה יותר בהארת העולם באור השכינה, ולכן דוקא נס זה (שבאור המנורה) פועל והשפיע על „באי עולם“, שיבירו „השכינה שורה בישראל.“

ובזה מובן גם הטעם שההצלחה הרוחנית שבחנוכה הייתה קשורה במס פר השמן דהמנורה: אין זה נס צדי וטפל, אלא בכך בא לידי ביטוי הנצחון של ימי החנוכה:

בדורות חנוכה (בת”א, שער אורה, סהמ”ץ להצ”ז וכוכ’). ואכ”מ.

(43) שבת כב, ב. ושם.

(44) לכללות סעיף זה – ראה גם לקיש חייז ע’ 143 ואילך.

(45) אבות פ”ה מ”ה. יומא כא, א.

(46) ואחדים – גם בירושלמי מוחן לעזרה.

(47) ל’ רשי יומא שם, טע”א. ע”ש.

ת. מכל עניין יש ללמידה הוראה בפועל בעבודת ה'. וההוראה היא פשוטות: מימי חנוכה באה נתינתה כת', שיאיר לב האדם אור הנשמה באופן שענני הגוף לא יהיה תופסים אצלו מקום כלל.

דעת¹ פ' שהנשמה מלובשת בגוף, ובעולם הזה התחתון אין הנשמה יכולה לעובד את ה' אלא באמצעות הגוף – שהרי כל המצוות הם בדברים גשיים דוקא, וגם הshall והמדות של הנשמה מתגלמים ע"י האברים הגשיים, המוח הגשי וhalb הגשמי –

מלמדים ימי החנוכה, שיש בכחו של היהודי להביאו לכך שלא תהיה לגשמיות תפיסט מקום אצלו כלל. ואין הכוונה רק לגשמיות שנייה שיכת לעבודת הנשמה – גשמיות כזו אינה צריכה להיות מלכתחילה, שהרי נצטווינו "בכל דרך" (– שלך) דעהו (– השם"); אלא אפילו בנוגע לגשמיות המביאה לרוחניות (על-דרך נצחון המלחמה בימי חנוכה, שהביא את ההצלה הרוחנית) – ציריך האדם לפועל בעצמו, של"גשמיות" זו לא תהיה תפיסט מקום כלל; וכל מציאותה של הגשמיות תהיה רק – מה שעליידה נעשית ונשלהת העבודה (הרוחנית) של הנשמה².

(מושיחות ש' מז' –)

שבת חנוכה, תשכ"ג, תשל"ד

המלחמה (ראה הערת 13) – מ"מ אייז עני שגבילוי, וגם בנותה דהנרות הללו אין מוכרים בפירוש (פרט) נס המלחמה. (55) ראה בארכוה לקושׁ ח"י ע' 103 ואילך.

משא"כ בנידון דידן, הנה לגבי האור הרוחני שהAIR בחנוכה (ע"י נס הנרות) – הקשור לאור האלק שמלعلاה מגדרי הבריאה – אין למציאות של הנצחון הגשמי תפיסט מקום כלל³.

וממילא, על-דרך זה הוא גם לאידך גיסא, בנוגע לנוסח ועל הנסים: בשעה שהכוונה היא ליתן הודהה לה' יתרבר על הנס של נצחון המלחמה, אי אפשר לכלול יחדיו מחותא גם את ההודהה על נס השמן – שם כן, "תtabטל" המציאות (והחшибות) של נצחון המלחמה הגשמי. ולכן יש לחלק זאת לשני זמנים שונים⁴: ההודהה על נס השמן דהנרות היא (בגלו⁵) ע"י הדלקת נר חנוכה; וההודהה על נצחון המלחמה (בגלו⁶) – באמירתו ועל הנסים.

וארה ס"ה מרטה (ס"ע רנו) דאף ש"יש כאן ביטול העצם ג"כ ... دائור הנר נרא החור .. מ"מ עיקר הביטול הוא ההתפשטות כו". (51) עפ"ז תומתק סברת הלבוש כי דלעיל הערת 25. וראה הנמן בהערה (52) אבל שניהם ישנים. ובקביעות ימי חנוכה היא ג"כ בשbill ניצוח המלחמה. וכגם' שבת שם שהובא לעיל, שמבייא בהמשך למאח' חנוכה" – וזה שקבעו לשלל (והודאה), שהוא אמרית על הנשים שתוכנה שבכה על נצחון המלחמה*. אלא שבגלו ובירוש אא"פ להיות שניהם יהודים. כפניהם.

(53) ומ"מ ייל, דזה שאומרים "והדילקו נרות בחזרות קדש" – השבח ע"י נרות (אף שבודאי שכח ושם הוא גם באופנים אחרים) – מרום על עניין האור דחנוכה (הקשרו עם נס הנרות).

*) וייל שוזה ג"כ הטעם לאירועות ל' הש"ט – וכשגבירה מלכות בית חשמונאי ונצחום" – דלאכורה, בכדי לקבועו חzon ה' מספיק לומר "וכשנצחים כו" – כי בה מרמז גם על הנס נצחון המלחמה.

(54) אף שגם הדלקת נ"ח שיכת גם לנצחון